

۲۰۲۰/۰۳/۲۳

غوټ جانباز

اسرار دیپلوماسی

تاریخ روابط دو جانبه افغانستان و ایالات متحده امریکا

(۱۹۱۹-۱۹۵۵)

قسمت بیست و چهارم

نویسندگان: - گ. یژوف - پ. کرپینکو

مترجم: غوث جانباز ترجمه و تخلص: غوث جانباز

۲۴

اصلاحات را که شاه امان الله برای عصری ساختن کشور پیشنهاد می کند برای جامعه افغانی نهایت قبل از وقت است. در نتیجه اصلاحات متذکره از محبوبیت وی به شدت کاسته شد... شاه صرف از حمایت حلقه کوچکی در داخل دربار برخوردار بوده، در حالی که اکثریت مطلق مأمورین دولت و مردم عادی دیگر هی چگونه اصلاحات را نمی خواهند و آنرا مضر می پندارند... در عین حال شایعات و آوازه هایی که در محلات دور دست میان مردم پخش می شود به حدی حقایق را وارونه جلوه می دهد که برخی افراد حتی عقلانیت شاه امان الله را مورد سؤال می برند...

افغان های فاقد سواد (اکثر افغان ها سواد ندارند) توانایی درک و هضم اندیشه های جدید را ندارند، آنها با سرعت و شدتی که شاه امان الله می خواهد آنها در عمل پیاده نماید.

تحولاتی که شاه امان الله مشتاق تطبیق آن است با طرز زندگی نود در صد مردم این مرز و بوم سازگاری ندارد..

اصلاحات در میان مردم محبوبیت ندارد. مردم هراس دارند که اصلاحات با زور سر نیزه بالای شان عملی خواهد شد... ملاها دیگر به خوبی می دانند که برای حفظ حد اقل اعتبار و نفوذ قبلی خویش باید بدون هرگونه تعطل به مبارزه بپردازند... طوری که دیده می شود شاه کمتر به مسجد می رود... قوت قابل ملاحظه روحانیون هنوز هم در افغانستان پابرجاست. در صورت توسل آنها به شورش ناآرامی ها منحصر به یک ولایت باقی نخواهند ماند. قشر مأمورین خارج از حلقه تنگ درباریان، از شاه امان الله و سیاست اصلاح طلبانه اش معذور کسانی حمایت می کنند... بسیاری از اقدامات اخیر شاه منافع مأمورین دولتی را متضرر می سازد. به طور مثال حذف رسم مروج تعدد زن، تعلیم الزامی برای دختران مأمورین دولتی، مبارزه با فساد اداری و رشوه ستانی و نظارت از سطح زندگی مأمورین و کارمندان دولتی. (۲۳)

در همچو یک دوره حساس و پیچیده تاریخ افغانستان، برتانیه کبیر هدف سرنگونی شاه اصلاح طلب افغان را دنبال می کرد. غرایض و عادات امپراتور مآبانه لندن بیشتر از آن بود تا به مساعی افغانستان به خاطر انکشاف و استقلال حرمت بگذارد. انگلیس ها هیچ چیز را فراموش نکرده بودند و هیچ چیز را نبخشیده بودند.

هنگام اقامت شاه امان الله در اروپا شبکه های پروپاگندی برتانوی تصاویر ملکه ثریا را بدون رو سری در جمعی از افراد خارجی جعل نموده در مطبوعات نشر کردند. (۲۴) روحانیون و سائر محافظه کاران که مخالف اصلاحات شاه بودند از تصاویر جعل شده و سایر موارد به ضد شاه امان الله استفاده می کردند و آنرا شرم برای شخص شاه و ملکه و مخالف ارشادات دین اسلام می نامیدند.

شایعات و جعلیات در مورد آنکه گویا شاه "بی خدا" عامل تمام بدبختی ها و مشکلات می باشد سرتاسر کشور را فرا گرفته بود. می گفتند شاه از اروپا با خود ماشینی آورده که از اجساد انسان ها صابون تولید می کند... تبلیغات خصمانه پی در پی تأکید می کردند که گویا شاه ضد اسلام و ضد خدا است. (۲۵)

اوضاعی متشنج باعث بروز شورش ها در شمال و جنوب کشور گردید. در نوامبر ۱۹۲۸ اغتشاش قوم شینواری در شرق افغانستان آغاز شد. قصر شاهی و دفتر قنصلگری برتانیه در شهر جلال آباد به آتش کشیده شد. آتش زدن دفتر قنصلگری برتانیه برای انگلیس ها که برنامه سرنگونی شاه

امان الله را طرح ریزی نموده بودند غیر مترقبه بود. شورش ها در شرق به شدت سائر قسمت های کشور را نیز در بر می گرفت. دسته هایی از شورشیان به سوب کابل پایتخت کشور حرکت نمودند. شاه امان الله به اردو امر کرد تا در برابر اغتشاشیون ایستادگی کند، ولی نظامیان برعکس به شورشیان پیوستند و پایتخت عملاً بی دفاع باقی ماند. اما تهدید اصلی را شورشی که در شمال کابل رخ داد در قبال داشت. سرکردگی شورش مذکور را فردی به نام حبیب الله (مشهور به بچه سقاء) که از ناحیه " کلکان " پروان برمیخاست به عهده داشت. لقب "بچه سقاء" بدان معنی بود که حبیب الله از سطوح پائین جامعه برمیخاست. در زندگی حبیب الله اتفاقاتی گوناگونی رخ داده بود: زمانی پیشخدمتی در چایخانه بود، باری به ارتکاب سرقت از مغازه یازده ماه را در محبس سپری نمود، زمانی هم پیشه باغبانی داشت. حبیب الله مدتی سه سال را در اردو گذراند و در آنجا تا حد خورد ضابطی رسید ولی هنگام اغتشاش سال ۱۹۲۴ وظیفه اش را ترک نموده و از اردو فرار کرد.

ادامه دارد...

تذکر:

هرگاه خوانندگان محترم متمایل باشند که نیشته ها و مطالب دیگری از این نویسنده را مطالعه کنند، می توانند با اجرای "کلیک" بر عکس نویسنده در صفحه مقالات، به فهرست "آرشیف" شان رهنمائی شوند!

اسرار دیپلوماسی روابط دو جانبه افغانستان و امریکا(قسمت بیست و چهارم)
Janbaz_Ghaus_asraar_dyplomatie_۲۴.pdf